

Complexnummer: 527393

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Kasteel Elsloo

Aantal complexonderdelen

7

Monumentnummers van complexonderdelen

527394, 527395, 527396, 527397, 527398, 527399, 527400

Woonplaats

Elsloo

Gemeente

Stein

Provincie

Limburg

Locatie van het hoofdobject

Maasberg 2, 6181 GV te Elsloo

Complexomschrijving

Complexomschrijving

Inleiding

HISTORISCHE BUITENPLAATS KASTEEL ELSLOO. Reeds in de 12de eeuw werd Elsloo vermeld, in de jaren tussen 1613 en 1649 viel het kasteel Elsloo ten prooi aan de Maas als gevolg van overstroming: het lag ten westen van het samenstelsel van 19de-eeuwse economiegebouwen die nu met kasteel Elsloo worden aangeduid. Bij zeer lage waterstand zijn sporen van het oude kasteel midden in de Maas, ten noorden van het huidige dorp, zichtbaar. De historische buitenplaats kasteel Elsloo is een op hoofdlijnen en deels in detail gaaf bewaarde historische buitenplaats gelegen aan de zuidzijde van het dorp Elsloo, aan het kanaal van Maastricht naar Maasbracht (Julianakanaal) in fraaie landschappelijke omgeving. De oude kern van Elsloo is beschermd dorpsgezicht. De historische buitenplaats kasteel Elsloo omvat zeven onderdelen: het hoofdgebouw, kasteel Elsloo, bestaande uit economiegebouwen (1817-1833) en neo-gotische toren (1838) (1), historische tuin- en parkaanleg (2), vrijstaande natuurstenen hekpijler bij de ingang (3), vijf hardstenen drenkbakken in de hof (4), hardstenen tuinvaas in de hof (5), waterbak tegen de pui van het kasteel (6), smeedijzeren tuinhek met bakstenen pijlers - tweede helft van de 18de eeuw (7).

Waardering

De HISTORISCHE BUITENPLAATS KASTEEL ELSLOO is van algemeen belang op basis van:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de historische representativiteit voor een aanleg in landschapsstijl;
- de aanwezigheid van een hellingbos als compositorisch onderdeel van de historische buitenplaats;
- de gaafheid van de aanleg in zowel structuur als detail;
- de betekenis voor de geschiedenis van de tuin- en landschapskunst in Nederland;
- de toegevoegde waarde voor het beschermd dorpsgezicht Elsloo;
- het feit dat de historische buitenplaats kasteel Elsloo voorziet dankzij de opstallen en aanleg, sierende hoedanigheden en utiliteits-
uitingen in een opmerkelijk veelzijdig en samenhangend spectrum van historische belevings- en ervaringsmomenten.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527394

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 december 2004
Kadaster deel/nr	82680/84

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Elsloo	Stein	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Elsloo	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Elsloo	C			361

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 1: HET HOOFDGEBOUW, KASTEEL ELSLOO, BESTAANDE UIT ECONOMIEGEBOUWEN (1817-1833) EN NEOGOTISCHE TOREN (1838).

Het aaneengeschakelde samenstelsel van gebouwen en opstallen, aangeduid met de naam kasteel Elsloo vertoont in zijn geheel een L-vormige plattegrond en bestaat uit een beheerderswoning met haaks daarop een vergaderzaal (voormalige varkensstal) met bijzaaltje, een binnenplaats, de voormalige tiendschuur (eerste helft 19de eeuw) met in het oosten aangebouwde (voormalige) koestal en aangrenzende berging, een watermolen met stuwvijver, traptoren, grote toren; de voormalige economiegebouwen (gebouwd tussen 1817 en 1835 en in gebruik als restaurant) met de beheerderswoning sluiten de zuidwestelijk gelegen hof met perkindeling en parkeergelegenheid aan twee zijden af. Restauratie in 1985-1986 en sindsdien in gebruik als hotel-restaurant. De gebouwen zijn opgetrokken in baksteen en, in een aantal gevallen, voorzien van hardstenen venster- en ingangsomlijstingen en gedekt met zadel- en wolfsdaken. De bovenaardse kelders en stallen in de voormalige economiegebouwen zijn overkluisd met ton- of kloostergewelven van baksteen of mergel, de remise met vierkante hardstenen middenpijler en overkluisd door kapgewelven op segmentbogen; hardstenen bovendorpel met jaartal 1601. Tegen de zuidgevel van de beheerderswoning vijf gemetselde steunberen, alle aan de voet verbonden door een laag gemetseld muurtje en aan de bovenzijden afgedekt met dakpannen, het geheel fungerend als kweekbak. In de ronde toren neogotische betimmering, houten netgewelf, ijzeren venstertraceringen en geschilderde wapenschilden. De bakstenen, met speklagen uitgevoerde watermolen tegen de zuidoostelijke zijde van het gebouwencomplex heeft een groot houten waterrad en wordt gevoed vanuit een stuwvijver, een kunstmatige verbreding van de Slakbeek; gevelstenen uit 1729 en Anno 1785; bijbehorende witte schuur.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

HET HOOFDGEBOUW, KASTEEL ELSLOO, BESTAANDE UIT ECONOMIEGEBOUWEN (1817-1833) EN NEOGOTISCHE TOREN (1838) is van algemeen belang wegens:

- de ouderdom;
- de (architectuur-)historische betekenis als relict van het in de eerste decennia van de 17de eeuw door de Maas overspoelde kasteel Elsloo;
- de kunsthistorische waarde van verschillende onderdelen, w.o. de torenkamer met neo-gotische betimmering;
- de hoge mate van gaafheid van het exterieur en de vrijwel geheel gaaf behouden gebleven inwendige plattegrond met indeling van de binnenruimten;
- de functioneel-historische relatie met de andere onderdelen van de historische buitenplaats;
- de elementaire situering binnen de compositie van de historische buitenplaats kasteel Elsloo.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Kasteel

Monumentnummer*: 527395

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 december 2004
Kadaster deel/nr 82680/4

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Elsloo Stein Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Elsloo

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Elsloo	C			3421
Elsloo	C			3511
Elsloo	C			3094
Elsloo	C			361
Elsloo	C			3512
Elsloo	C			3513
Elsloo	C			3422
Elsloo	C			3566
Elsloo	C			3423
Elsloo	C			3568
Elsloo	C			358
Elsloo	C			3515
Elsloo	C			3105
Elsloo	C			3516
Elsloo	C			3510
Elsloo	C			3304
Elsloo	C			3514
Elsloo	C			2804
Elsloo	C			3354
Elsloo	C			3107

Omschrijving**

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving onderdeel 2: HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG uit de eerste helft van de 19de eeuw behorende bij kasteel Elsloo.

De 19de-eeuwse landschappelijke aanleg strekt zich uit ten zuiden van kasteel Elsloo. De omgrenzing van de historische buitenplaats volgt met uitzondering van de noordgrens die van het beschermde dorpsgezicht Elsloo. Voor een nauwkeurige aanduiding van de omgrenzing wordt verwezen naar bijgevoegde kaart. De aanleg vertoont een langgerekte vorm en is ingedeeld met gemengd loofbos, natuurlijke watervalletjes, bronnen en vijvers die door de Hemelbeek met elkaar worden verbonden. De Maashelling sluit aan de oostzijde de parkaanleg af en de dijk langs het Julianakanaal de westkant. Slingerende paden lopen in het dal van de Hemelbeek en op de Maashelling; de noordelijk gelegen paden zijn geasfalteerd, de zuidelijke onverhard. Vanaf de paden heeft de wandelaar op verschillende lokaties boeiende uitzichten op het kasteel, over de vijvers, gazons en op de Maashelling. Verder biedt de aanleg ruimte aan grazige hellingen (ten oosten van de Hemelbeek, aan de voet van het hellingbos), grasland (op beide oevers van de Hemelbeek) en een zich in oostelijke richting uitstreckende gazon met beuk en plataan. In westelijke richting belet de volumineuze dijk van het Julianakanaal enigszins het panoramisch genoegen. Slechts vanaf de Maashelling bestaat de mogelijkheid over de dijk in westelijke richting te kijken. Het park is een gemengd loofbos cq. hellingbos. In het voorjaar bloeien er aronskelk, bosanemoon, daslook, helmbloem, rapunzel, speenkruid; in het hellingbos groeit een zeldzame moerasflora vanwege de vele bronnen die er ontspringen. Aan de zuidzijde gaat de parkaanleg geleidelijk over in het stroomgebied van de Hemelbeek en bestaat een visueel-diffuse transgressiezone tussen parkaanleg en "vrije" natuur, zijnde het Bunderbos. Een architect van de 19de-eeuwse landschappelijke aanleg is niet bekend. Op de plaats van de vroegere Franse stijtuin is in 1969 een educatieve kruiden- en heemtuin van circa 50 grote en kleine perken ter grootte van bijna 1 ha ingericht onder leiding van plantenkenner P. Habets; de kruiden- en heemtuin maakt geen onderdeel uit van het beschermde park.

Waardering

DE HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG uit de eerste helft van de 19de eeuw behorende bij kasteel Elsloo is van algemeen belang wegens:

- de ouderdom;
- zowel de zelfstandige tuinhistorische waarde als de complementaire tuinhistorische waarde ten opzichte van kasteel Elsloo;
- het voor Nederland zeldzame verschijnsel van een hellingbos als substantieel onderdeel van de totale historische tuin- en parkaanleg;
- het totale en rijk geschakeerde ensemble van historische ervarings- en belevingsmomenten dat, al wandelend, zich aan de beschouwer presenteert.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 527396

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 december 2004
Kadaster deel/nr	82679/194

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Elsloo	Stein	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Elsloo	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Elsloo	C			3516

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 3: VRIJSTAANDE NATUURSTENEN HEKPIJLER BIJ DE INGANG.

Vrijstaande, eenzame natuurstenen hekpijler pal achter de brug bij de ingang van het park: de pijler bestaat uit een sokkel, een schacht met vier licht verhoogde velden, een geprofileerde dekplaat en een bekronende vaas met daarop festoenen en granaatappel. Datering: eerste helft van de 18de eeuw. Tegenover de hekpijler is nog het fundament van de tweede, verdwenen hekpijler aanwezig.

Waardering

De vrijstaande natuurstenen hekpijler vertegenwoordigt algemeen belang omdat:

- het object dateert uit de eerste helft van de 18de eeuw en ouderdomswaarde bezit;
- het object een sierende en markerende rol vervult bij de ingang van het historisch landschapspark;
- het object een belangwekkende relictwaarde heeft;
- het object ondanks zijn afzonderlijkheid gaaf is;
- het object betekenis heeft als specimen van het historisch ambacht.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527397

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 december 2004
Kadaster deel/nr	82679/179

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Elsloo	Stein	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Elsloo	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Elsloo	C			3516

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 4: VIJF HARDSTENEN DRENKBAKKEN IN DE HOF.

Vijf hardstenen drenkbakken in de hof ten zuidwesten van het kasteel: twee grote drenkbakken met dubbel reservoir en voorzien van frijnslag aan de bovenzijde, beide exemplaren gebroken; twee grote drenkbakken, ruw behouwen; een klein formaat drenkbak, ruw behouwen. Datering: midden 19de eeuw.

Waardering

De vijf hardstenen drenkbakken zijn van algemeen belang op basis van:

- de ouderdom;
- de functionele, historische betrokkenheid op de geschiedenis van het kasteel;
- de herinneringswaarde.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527398

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 december 2004
Kadaster deel/nr	82679/154

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Elsloo	Stein	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Elsloo	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Elsloo	C			3516

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 5: HARDSTENEN TUINVAAS IN DE HOF.

Hardstenen tuinvaas op voet; het vaaslichaam is met een geschroefd patroon uitgevoerd, als bekroning heeft de tuinvaas een bolvormig element. Datering: naar schatting eind 18de eeuw.

Waardering

De hardstenen tuinvaas in de hof vertegenwoordigt het algemeen belang wegens:

- de ouderdom;
- de sierende waarde binnen de aanleg.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Tuinvaas

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527399

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 december 2004
Kadaster deel/nr 82679/138

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Elsloo Stein Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Elsloo

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Elsloo C 361

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 6: WATERBAK TEGEN DE PUI VAN HET KASTEEL.

Hardstenen, vrijwel vierkante waterbak met hardstenen rugstuk dat tegen de voorgevel van het kasteel is geplaatst; in dit rugstuk een gietijzeren spuer in de vorm van een leeuwenkop. Datering: omstreeks het midden van de 19de eeuw.

Waardering

De hardstenen waterbak met rugstuk en spuer bezit algemeen belang wegens:

- de ouderdom;
- de betekenis voor de geschiedenis van het kasteel Elsloo;
- de representatieve betekenis van het object voor de geschiedenis van het historisch ambacht en handwerk;
- de sierende functie.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527400

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 december 2004
Kadaster deel/nr	82648/108

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Elsloo	Stein	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Elsloo	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Elsloo	C			3516

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 7: SMEEDIJZEREN TUINHEK MET BAKSTENEN PIJLERS - TWEEDE HELFT VAN DE 18DE EEUW.

Als ingang van de heemtuin dient een smeedijzeren tuinhek met bekroning. Het hek is met verticale spijlen en gekrulde vormen uitgevoerd, de bekroning bestaat uit een ajour kuifvormig element, eveneens van smeedijzer. Aan beide zijden wordt het hek geschraagd door twee kloeke, gemetselde pijlers, beide afgezet met een natuurstenen dekplaat.

Waardering

Het smeedijzeren tuinhek met bakstenen pijlers is van algemeen belang wegens:

- de ouderdom;
- de sierende betekenis voor de historische parkaanleg;
- de gaafheid;
- de afzonderlijke en representatieve betekenis van het object als proeve van het historisch ambacht.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument